

**IV WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP III

24 marca 2021 r.

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: **60 minut.**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **70**

Instrukcja dla ucznia

1. W wyznaczonym miejscu arkusza z zadaniami konkursowymi wpisz swój kod.
2. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowanych 28 zadań.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Zespołowi Nadzorującemu.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem.
6. Nie używaj korektora.
7. Rozwiązania zadań zaznacz w arkuszu konkursowym. Arkusz zawiera wyłącznie zadania zamknięte, w których poprawna jest jedna lub więcej niż jedna odpowiedź. Wybierz tę odpowiedź lub odpowiedzi i właściwą literę/właściwe litery zaznacz w kółku, np.: .
8. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl krzyżykiem, np.: i zaznacz kółkiem inną wybraną odpowiedź, np.: .
9. Pamiętaj, że za każdą poprawnie zaznaczoną odpowiedź otrzymujesz 1 punkt, ale:
 - a) jeśli zadanie ma tylko jedną poprawną odpowiedź, a Ty zaznaczysz jako poprawne dwie, trzy lub cztery, otrzymasz za całe zadanie zero punktów,
 - b) jeśli zadanie ma więcej niż jedną poprawną odpowiedź, możesz za nie uzyskać maksymalnie tyle punktów, ile jest poprawnych odpowiedzi; przykładowo, w zadaniu, które ma dwie poprawne odpowiedzi, gdy zaznaczysz:
 - dwie poprawne odpowiedzi, uzyskasz za całe zadanie 2 punkty,
 - jedną poprawną odpowiedź, otrzymasz za całe zdanie 1 punkt,
 - jedną poprawną i jedną niepoprawną odpowiedź albo jedną poprawną i dwie lub trzy niepoprawne odpowiedzi, otrzymasz za całe zadanie 0 punktów,
 - dwie poprawne i jedną niepoprawną odpowiedź, otrzymasz za całe zadanie 1 punkt,
 - dwie poprawne i dwie niepoprawne odpowiedzi, otrzymasz za całe zadanie 0 punktów.
10. W zadaniach typu Prawda-Falsz otrzymasz po jednym punkcie za każde prawidłowe wskazanie odpowiedzi Prawda lub Falsz.
11. Przy rozwiązywaniu zadań możesz korzystać z brudnopisu, który po zakończeniu eliminacji oddajesz Zespołowi Nadzorującemu. Brudnopis nie podlega sprawdzeniu.

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie tekst I, a następnie wykonaj zadania 1-10.

TEKST I

„A ponieważ dostałeś, coś tak drogo cenił,
Winszuję, panie Pietrze, żeś się już ożenił”.
„Bóg zapłać”. „Cóż to znaczy? Oziębłe dziękujesz,
Alboż to szczęścia swego jeszcze nie pojmujesz?
Czyliż się już sprzykrzyły małżeńskie ogniwa?”.
„Nie ze wszystkim, luboć to zazwyczaj tak bywa,
Pierwsze czasy cukrowe”. „Toś pewnie w goryczy?”.
„Jeszcze!”. „Bracie, trzymaj więc, coś dostał w zdobyczy!
Trzymaj skromnie, cierpliwie, a milcz tak jak drudzy,
Co to swoich małżonek uniżeni słudzy,
Z tytułu ichmościowie, dla oka dobrani,
A jejmość tylko w domu rządczyna i pani.
Pewnie może i twoja?”. „Ma talenta śliczne:
Wziąłem po niej w posagu cztery wsie dziedziczne,
Piękna, grzeczna, rozumna”. „Tym lepiej”. „Tym gorzej.
Wszystko to na złe wyszło i zgubi mnie wsporzej;
Piękność, talent wielkie są zaszczyty niewieście,
Cóż po tym, kiedy była wychowana w mieście”.
„Alboż to miasto psuje?”. „A któż wątpić może?
Bogdaj to żonka ze wsi!”. „A z miasta?”. „Broń Boże! [...]

wsporzej — szybciej.

Źródło: wolnelektury.pl

Zadanie 1.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Utwór, z którego pochodzi tekst I,

- A. powstał w wieku XVII.
- B. został napisany w wieku XVIII.
- C. napisał ksiądz i książę jednocześnie.
- D. poświęcony został żonie autora.

Zadanie 2.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Główny bohater tekstu I

- A. marzył o ożenku.

- B. jest zadowolony ze swej obecnej sytuacji rodzinnej.
C. widzi optymistycznie swą przyszłość z żoną.
D. wyraża odmienne zdanie niż jego rozmówca.

Zadanie 3.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W kontekście całego utworu, z którego pochodzi tekst I, można powiedzieć, że

- A. autor przedstawił tytułową postać w złym świetle.
B. bohater ożenił się z miłości.
C. tytułowa postać ma cechy idealne dla głównego bohatera.
D. tytułowa postać została ośmieszona przez autora.

Zadanie 4.

Do każdego wyrazu z tekstu I dobierz jeden wyraz, odpowiadający jego współczesnemu znaczeniu.

- A. pudrowane B. wspaniałe C. przynajmniej D. chociaż E. majątek żony
F. majątek męża G. chłodno H. mocno I. pochwały J. zalety K. gratuluję

luboć	oziębłe	cukrowe	winszuję	zaszczyty	posag

Zadanie 5.

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu I, zaznaczając *Prawda* lub *Falsz*.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Rozmówca radzi bohaterowi posłuszeństwo wobec małżonki.		
B.	Imię głównego bohatera utworu występuje w miejscowniku.		
C.	W wersji: „A jejmość tylko w domu <u>rzādczyna</u> i pani” podkreślona nazwa została utworzona bezpośrednio od czasownika <i>rzādzić</i> .		
D.	W wersji: „Alboż to szczęścia swego jeszcze nie pojmujesz?” nie znajduje się partykuła.		
E.	Monologi nie stanowią głównej formy narracji w tekście I.		
F.	Miejskie pochodzenie nie było zaletą tytułowej postaci.		

Zadanie 6.

Zaznacz, na których ilustracjach znajduje się autor tekstu I.

A.

B.

X.B.W.

C.

D.

Źródła grafik: *Wikipedia*, *wolna encyklopedia*, pl.wikipedia.org, dzieje.pl

Zadanie 7.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Pozostali pisarze na ilustracjach to

- A. Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki oraz hrabia Aleksander Fredro.
- B. twórcy żyjący w XIX w.
- C. autorzy „Syzyfowych prac” i „Pana Tadeusza”.
- D. Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki.

Zadanie 8.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Autor tekstu I

- A. nie napisał bajek.
- B. tłumaczył utwory z obcych języków.
- C. napisał m.in. „Na zdrowie”.
- D. tworzył znakomite bajki.

Zadanie 9.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń, dotyczących wypowiedzenia znajdującego się w dwóch pierwszych wierszach tekstu I, zaznaczając *Prawda* lub *Falsz*.

	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
A.	Wypowiedzenie nie jest złożone wielokrotnie.		
B.	Trzecie zdanie składowe to zdanie główne.		
C.	W żadnym zdaniu w funkcji podmiotu nie występuje zaimek domyślny TY.		
D.	W każdym zdaniu składowym występuje czasownik nieosobowy w funkcji orzeczenia.		
E.	<i>Coś, ponieważ</i> i <i>żeś</i> to spójniki.		
F.	W wypowiedzeniu nie występują wyłącznie wyrazy samodzielne składniowo.		
G.	W ostatnim zdaniu składowym występuje okolicznik.		
H.	Kropkę postawiono niepoprawnie po cudzysłowie.		
I.	Wyraz „Winszuję” napisano wielką literą zgodnie ze zwyczajem stosowanym w poezji.		
J.	W wypowiedzeniu występuje imiesłów przymiotnikowy czynny.		

Zadanie 10.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Imiesłów przysłówkowy uprzedni można utworzyć od czasownika z cytatu / cytatów

- A. „Czyliż się już sprzykrzyły małżeńskie ogniwa?”.
- B. „Wziąłem po niej w posagu cztery wsie dziedziczne”.
- C. „Alboż to szczęścia swego jeszcze nie pojmujesz?”.
- D. „Alboż to miasto psuje?”.

Przeczytaj tekst II (hasła z trzech słowników) i wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdań w zadaniach 11 – 17.

TEST II

jegomość *m I, Im M.* ci jegomości *a.* ci jegomościowie, *DB.* tych jegomości *a.* tych jegomościów **1.** przestarz. «nieznany mężczyzna»: Otworzył nam jakiś dziwny jegomość. **2.** *rzad. odm. jak ż V, DCMs.* jegomości, *Im MB.* ci *a.* te jegomości, *D.* jegomości, *przestarz.* «zwrot używany w stosunku do księdza, także do osób szlacheckiego pochodzenia»: Jegomość zganił was za to z ambony. Przygoda króla jegomości.

Źródło: „Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN”, red. A. Markowski, Warszawa 2004.

jejmość

1. «jakaś kobieta».
2. daw. «tytuł grzecznościowy, stosowany w odniesieniu do kobiet pochodzenia szlacheckiego».

Źródło: „Słownik języka polskiego PWN”, <https://sjp.pwn.pl>

ichmość *ndm*, *ichmoście* a. *ichmościowie*; *D.* -ów, a. -i *daw. Im* od *jegomość* a. *jejmość* [...].

Źródło: „Słownik języka polskiego”, red. W. Doroszewski, <https://sjp.pwn.pl>

Zadanie 11.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W tekście I rzeczowników *jejmość* oraz *ichmościowie* użyto

- A. w znaczeniu dawnym i dziś już przestarzałym.
- B. w znaczeniu 1. z dwóch pierwszych haseł z tekstu II.
- C. w formie dziś niepoprawnej gramatycznie.
- D. w znaczeniu ‘jakaś kobieta’, ‘nieznani mężczyźni’.

Zadanie 12.

Wskaż poprawne stwierdzenie / stwierdzenia.

- A. *Ichmość* ma dwie poprawne formy w mianowniku liczby mnogiej.
- B. Rzeczownika *jegomość* można użyć w jednej formie biernika w liczbie pojedynczej.
- C. *Ichmość* to forma liczby pojedynczej rzeczownika *jejmość*.
- D. W formie *jegomości* występuje końcówka typowa dla rzeczowników odmiany żeńskiej.

Zadanie 13.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Wyrazem pochodnym słotwórczo

- A. jest zarówno *ichmość*, jak i *jegomość*.
- B. jest tylko rzeczownik *ichmość*.
- C. jest tylko wyraz *jegomość*.
- D. żadne z tych stwierdzeń nie jest prawdziwe.

Zadanie 14.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W mianowniku jednej z form liczby mnogiej rzeczownika *jegomość*

- A. końcówką nie jest *-wie*.
- B. końcówką jest *-owie*.
- C. *-owie* to nie jest przyrostek.
- D. występuje końcówka fleksyjna.

Zadanie 15.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Imiesłowy występujące w tekście II podano w punkcie

- A. pochodzenia, nieznany, używany.
- B. nieznany, używany, zjedzony.
- C. stosowany, nieznany, szlachecki.
- D. stosowany, nieznany, używany.

Zadanie 16.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Wyrazu *jegomość* w znaczeniu 2.

- A. nie wypadało użyć w stosunku do autora tekstu I.
- B. można było użyć w stosunku do autora tekstu I.
- C. dziś się już nie powinno raczej używać.
- D. można było dawniej użyć w stosunku do chłopca pańszczyźnianego.

Zadanie 17.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W pierwszym haśle z tekstu II występują

- A. skrótowce literowe.
- B. skróty.
- C. wyrazy w postaci skróconej.
- D. różne typy skrótowców.

Przeczytaj tekst III i rozwiąż zadania 18 – 28.

TEKST III

Julian Tuwim, *** (*Ty jesteś moją żoną...*)

Ty jesteś moją żoną, to we krwi mojej tłucze
Popłochem, szczęściem, strachem, radością i wyskokiem!
Zamieram i wybucham, tryumfem wrę i huczę,
I płynę w dal obłokiem, i pędzę w dal potokiem.

I myślę, i wspominam, i przypominam sobie,
I modłę się, i płaczę, i ludziom ściskam dłonie,
I śmieję się do siebie, i nie wiem sam, co robię,
I ze wzruszeniem mówię: ja z żoną, żona, żonie...

Błękitno-złota moja! Wiosenna i jesienna!
Ty, co dzień po raz pierwszy ujrzana i kochana!
Spójrz, proszę, w oczy moje; ta sama moc niezmienna,
ta moc, co jeno rzuca w pokorze na kolana!

Źródło: <http://wiersze.doktorzy.pl/>

Zadanie 18.

Oceń prawdziwość poniższych zdań, dotyczących tekstu III, zaznaczając *Prawda* lub *Falsz*.

	Zdanie	Prawda	Falsz
A.	Apostrofy do żony znajdują się w 1. i 2. zwrotce.		
B.	Tekst III nie należy do liryki.		
C.	Zwrotki 2. nie tworzy jedno zdanie złożone współrzędnie.		
D.	W ostatnim wersie 2. zwrotki wyraz <i>żona</i> pojawia się w różnych wariantach słowotwórczych.		
E.	w 1. wersie 3. zwrotki wszystkie przymiotniki to wyrazy pochodne.		
F.	Tekst III nie został napisany wierszem białym.		

Zadanie 19.

Dopasuj nazwę zastosowanego środka poetyckiego do zacytowanego fragmentu.

„I płynę w dal obłokiem, i pędzę w dal potokiem”

A. przenośnia. B. ożywienie. C. uosobienie.

Zadanie 20.

Dopasuj nazwę zastosowanego środka poetyckiego do zacytowanego fragmentu.

„Błękitno-złota moja! Wiosenna i jesienna!”

- A. porównanie. B. epitet. C. wyraz dźwiękonaśladowczy.

Zadanie 21.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Podmiot liryczny z tekstu III

- A. mówi o żonie podobnie jak bohater tekstu I.
- B. ma inny stosunek do żony niż bohater tekstu I.
- C. traktuje żonę z dystansem.
- D. uznaje żonę za osobę determinującą jego życie.

Zadanie 22.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Teksty I i III

- A. mają podobną budowę stroficzną.
- B. nie zostały napisane wierszem o takim samym układzie rymów.
- C. reprezentują taki sam gatunek literacki.
- D. zawierają bezpośredni zwrot do żony.

Zadanie 23.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Utwór / utwory niezaliczane do tego samego rodzaju literackiego co tekst III to

- A. pieśni Jana Kochanowskiego.
- B. „Tędy i owędy” Melchiora Wańkowicza.
- C. „Mazurek Dąbrowskiego” Józefa Wybickiego.
- D. „Balladyna” i „Zemsta”.

Zadanie 24.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Teksty I i III

- A. zalicza się do literatury pięknej.
- B. są przykładami literatury faktu.
- C. powstały w tym samym okresie.
- D. zawierają dialogi i monologi.

Zadanie 25.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W drugiej zwrotce tekstu III

- A. występują wyłącznie czasowniki w stronie czynnej.
- B. znajdują się tylko dwa czasowniki w stronie biernej.
- C. można wskazać rzeczownik akcentowany na trzeciej sylabie od końca.
- D. występuje rzeczownik akcentowany na drugiej sylabie od końca.

Zadanie 26.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Zwrotka trzecia rozpoczyna się od

- A. zestawienia.
- B. złożenia.
- C. zrostu.
- D. wyrazu zawierającego jeden formant.

Zadanie 27.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

W ostatnim wersie tekstu III wyrazy, w którym liczba liter i głosek jest inna, występują jako

- A. drugi i trzeci w kolejności.
- B. trzeci i piąty w kolejności.
- C. piąty i siódmy w kolejności.
- D. siódmy i ósmy w kolejności.

Zadanie 28.

Wybierz poprawne dokończenie / dokończenia zdania.

Autor tekstu III

- A. żył w drugiej połowie XVIII w.
- B. napisał wiele popularnych wierszy dla dzieci.
- C. był polskim poetą żydowskiego pochodzenia.
- D. otrzymał literacką nagrodę Nobla.